

Ja no passen trens

“Tinc el soroll del tren tan incorporat en el cervell i en l'ànima, que, treballant on ara mateix escric, podien passar dotzenes de combois diversos al llarg del dia i jo ni els arribava a sentir, i si els sentia era com una remor de fons, tan meua que no era ni soroll: no era res, era la meua mateixa vida que passava per la via.”

vui, dia 20 de febrer, és el primer dia que ja no passen trens per davant de ma casa. A l'estació nova de Castelló, edifici modern i llampant, les autoritats inauguren amb gran pompa, en aquest mateix moment, les noves instal·lacions ferroviàries: ja se sap que a la vora d'unes eleccions les obres públiques tendeixen a ser puntualment acabades perquè l'autoritat les pugui inaugurar. En fi, no té més importància. Els parents i coneguts em diuen que que bé, que per fi em lleven la via de davant, i que on hi havia el ferrocarril hi haurà una gloriosa avinguda (el carril de ferro que tinc ara davant de casa l'han enterrat per darrere: el tindrà a prop, però invisible i subterrani). No saben el que diuen: tinc el soroll del tren tan incorporat en el cervell i en l'ànima, que, treballant on ara mateix escric, podien passar dotzenes de combois diversos al llarg del dia i jo ni els arribava a sentir, i si els sentia era com una remor de fons, tan meua que no era ni soroll: no era res, era la meua mateixa vida que passava per la via. Però si passa un motoret amb dues rodes, infame, la dignitat de les orelles se'm rebel·la contra el petardeig penetrant. Trens, tots els que vulgueu, que són una cosa noble i amb més de segle i mig de tradició. Motos petardejants no, per favor. I ja em sabran disculpar si aquest article, més o menys, ja l'havia escrit fa prop de dos anys, quan avançaven les obres que avui estan inaugurant: era una previsió, ara és ja un enyorament.

Jo m'he criat a la vora del tren, i fins avui no m'havia abandonat mai en el camí de ferro de l'existència. De menut, a l'Horta, tenia el tramvia –que també és un ferrocarril– a la porta de casa, a un metre i mig de la façana, i la via del tren per darrere. El tramvia, groc i de fusta, desballestat, feia un soroll de ferralla mòbil i trontollant. El tren, darrere de l'hort, era una remor profunda i sòlida, i sovint, com que no en passaven tants, un espectacle en trànsit. Hi havia els trens de mercaderies, amb vagons petits de fusta variada –no amb aquests contenidors d'aire tan internacional– que passaven carregats amb caixes de cebes o de taronges, amb ovelles que treien el cap, o amb gent que també treia els peus per les portes obertes i, de

tant en tant, saltaven a terra des del tren en marxa (corrien poc) després d'haver llançat els sacs de l'estraperlo. Hi havia els trens de passatgers, evidentment, els *sevillanos*, els de Madrid o els d'Alcoi, i la gent treia el cap i saludava. En un tren d'aquells jo acompanyava mon pare fins a Carcaixent, després agafàvem el trenet de Cullera i, si anava massa carregat, per les muntanyes de la Valldigna el revisor ens deia que havíem de baixar, que el tren no podia amb tant de pes, i seguíem la lentíssima pujada caminant al costat de la via.

Després, ja al centre de València, he viscut al carrer de Pelayo que, com sap tothom, es troba entre el trinquet i l'estació del Nord. El primer ferrocarril que va conèixer València va ser el que anava al Grau, el 1852, que va quedar immortalitzat amb aquells versos que comencen *“Gloria al Ferro-carril que nos pasa/ Desde el Grau a Valensia del Sit;/ Del vapor els oits nos traspasa/ El chiulit, el chiulit, el chiulit”*. I el xiulit del vapor, que ja és un xiulit de museus sonors, com el vapor és de museus impalpables, va ser per a mi acompanyament d'anys, de llargs viatges nocturns a Barcelona, a conspirar amb amics roigs i separatistes, d'andanes d'estació del Nord, d'estació de França, d'estació d'Austerlitz en matinades fumoses. Aquelles locomotores poderoses, el foc de les entranyes, el vapor, el xiulit, van inspirar poemes per a la història de la literatura, pintures i dibuixos per a la història de l'art. El primer *ferrobús* o el primer *talgo* ja no inspiraven res. I els viatges còmodes i curts tampoc no formen cap dipòsit en la memòria. El meu més llarg va ser, pels primers anys setanta, entre Szeged i València. Szeged és una ciutat hongaresa, prop de la frontera amb Romania (no em pregunten què hi feia jo, per allà), i el viatge va durar exactament cinquanta-sis hores en segona i sense llit ni llitera. A París fa pocs anys, quan havia d'agafar l'avió per tornar a casa, em va passar no sé què pel cap, vaig anar corrents a una agència de viatges, i vaig malvendre el bitllet d'avió per comprar-ne un de tren. I en paga de tant d'amor, em lleven el tren de davant de casa: m'he quedat sense el soroll familiar, sense la companyia de la vida, m'he quedat més sol en aquest nou silenci, i no sé quina altra remor m'ho podrà compensar.